

Ünnepélyes örmény liturgiát mutattak be Feldebrőn

A falu 800 éves jubileumán, június 29-én, Szent Péter és Pál ünnepén a helyi plébánia a budapesti Világosító Szent Gergely Örmény Katolikus Plébánia zarándokait

A Heves megyei Feldebrő barokk templomának ma is látható Árpád-kori alapjai és térstruktúrája – kivételes módon – az Örményországban ebben az időszakban épült templomokéval mutat párhuzamosságot. A feldebrői Szent Márton-templom titokzatos örmény építészeti összefüggéseiről *Guzsik Tamás* építészettörténész tanulmányát a következő linken olvashatják: http://arch.et.bme.hu/arch_old/doc/guzsik.doc

Szöveg: Garaguly István

Örmény
Katolikus Lelkészszeg
Magyar Kurir honlap

látta vendégül. *P. Vartan Kirakossian* isztambuli örmény katolikus plébános örmény rítusú szent áldozatot mutatott be.

Az isztambuli plébános *Galló József* helyi plébánossal együtt mutatta be a szent áldozatot, a *Srajber Zsolt* vezette Imperatrix kórus és Vartan atya asszisztenciájának közreműködése mellett. Az ünnepélyes örmény liturgia végén Vartan atya és társai az altemplomban az örmény rítus szerinti halotti megemlékezést is elimádkozták, amelyet a templom különleges akusztikai adottságainak köszönhetően a hívek a templomhajóban hallgathattak.

A plébániai ünnepségen beszédet mondott *Vejkey Imre* országgyűlési képviselő, az örmény zarándoklat fő támogatója és a Magyar Parlamenti Imacsoport társelnöke.

Az 1000 éves örmény templom makettje

„Szerelmes Barátom, Mezei(y) József festőművész 1823–1882”

2019. június 20-án a Fővárosi Örmény Klubban a csíkszeredai Székely Múzeum volt munkatársa, *Nagy Gyöngyvér*, nem mindennapi előadása hangzott el úkanyja igen tehetséges testvéréről, *Mezei József* festőművész, építész, fényképész és kőműves munkásságáról és életéről.

Gyöngyvér örmény származású családjában, generációkon keresztül öröklődött egy mives borítású 1870-ben kiadott –, patinás kőtésű könyv: *Mezei József* leánytestvérenek. Gyöngyvér úkanyjának *Murin Andrásné Mezei Mária*nak dedikált verskötetete, kincsként őrizve, – de olvasatlanul! Egészen addig, amíg Gyöngyvér 5 évvel ezelőtt kezébe vette a patinás fóliánst és beleolvasott. A versek felkeltették érdeklődését és elkezdte keresni Mezeit a költők panteonjában, de hiába! Míg nem tovább elmélyülve az olvasásban egy verssor ráébresztette, hogy a színek világára vágyódó és abban gondolkodó úkrokon, festő volt. Attól kezdve nagy szorgalommal kutatta az elfelejtett festő életútját, míg nem majd' teljes értékű életművet dolgozott fel szorgalmas, kitartó, olykor igen kemény munkával.

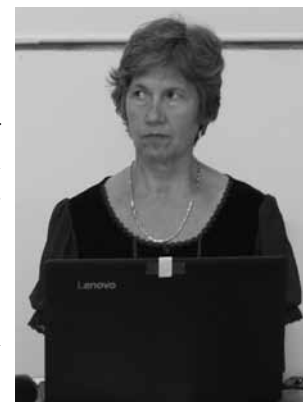
Szinte napi levelezésben álltunk és együtt örvendtünk minden megtalált képnek, dokumentumnak, anyaköveknek, cikkeknek. Bátorítottam, ha csüggedt az útvesszők sűrűjében, hiszen több mint 160 évvel ezelőtti, tengernyi folyóiratot,

szaklapot, levelezéseket kellett megtalálnia, elolvasnia ahhoz, hogy Mezei munkásságát és személyiségét felkutassa. Minden nehézséget leküzdve egy csodálatos, általa megjelentetett albumban ad számot eredményes munkájáról, amelyhez több önzetlen barát, múzeumi szakember segítőtárs is csatlakozott nagy örömmel.

Nagy Gyöngyvér kutatómunkájáról és eredményeiről tartotta meg előadását a Fővárosi Örmény Klubban, az újra felfedezett Mezeiről. Aki festő, építész, fényképész és költő volt egy személyben.

A művész Kislétán született 1823-ban nemesi családban. Ebből a tényből adódik a Mezey és 1848/49-as forradalom és szabadságharc után, a Mezei név írása! Egyházi iskolákban tanult. Művészi vénája korán megmutakozott. Rajzolt, festett, színműveket, regényt, pásztorjátékokat írt gimnáziumi éve alatt, Máramaroson és Szatmárnémetiben.

Egyetemi tanulmányait a fővárosban végezte. 1846-ban tett mérnöki vizsgát és Szatmáron lett földmérő gyakornok –, ám nem sokáig! A festészet iránti szenvedélye győzött és ezen a göröngyös pályán indult el, nem kis sikerrel. Szatmáron ismerkedett meg *Petőfi Sándor*val, itt szövődött a barátság és festette meg a lánglelkű költő portréját. Mezei a társasági élet ünnepeit tagja lett. *Szendrey Júlia* táncosa volt a szatmári mezei bálon. Innét indult

Nagy Gyöngyvér
Mezei József festőművész,
fényképész, költő életműve című
vetített képes előadásán

a szabadságharcba és *Bem* mellett vett részt a csatákban. A csaták közti szünetben rajzolt, festett. Nem kis érdeme, hogy több tábornok legélethűbb portréját Mezei műveként ismerjük. Továbbá az is, hogy Bem táborában harcolta végig a szabadságharcot és utána megírta emlékiratait, melyeket a teljes értékű Mezei albumban olvashatunk.

Festészete a szabadságharc után bonthatkozott ki. Felhagyott mérnöki munkájával és Budapesten tanult *Lotz Károllyal* egy időben. Képei szerepeltek 1850-től a pesti műtárlatokon. *Jókai Mór* és *Lyka Károly* is dicsérik Mezei tájképeit.

A világosi fegyverletétel után bujdosásra kényszerül egy bányavidéki településen talált menedéket. Az oroszfalusi görög katolikus kis templom ikonosztázát festi meg, mely ma is teljes szépségében látható! Majd következnek nagyobb templomok, székesegyházak ol-tár és mellékoltárképei. Csomaköz templomában, Munkácson, Máramarosszigeten, Nagybányán és több kisebb városban, településen.

Feltételezhetően (szemideg sorvadása) ma is gyógyíthatatlan szembetegségét a leghíresebb professzorok sem tudták gyógyítani, talán fel sem ismerték, sem Budapesten, sem Bécsben. Lélekben folyamatosan készül a sötétségre, vakságra. (Ismerjük Beethoven váteszi kínjait a süketéssel...) Mit érezhetett Mezei a színek világában élő festő az örök sötétségben?

Már viszonylag gyenge látással szegődik *Orbán Balázs* mellé a Székelyföld

végig járásában, a festészet mellett megtanult fényképezéssel, hogy segítse dokumentum fotózásban barátját a nagy Székelyföld kutatót. Hihetetlen megerőltető munka volt.

A nagybányai Székesegyház főoltára festésénél már alig látott. 1864-ben mindkét szemére elvesztette látását. Életművének legnagyobb és legjelentősebb részét egyházművészeti alkotásai képezik.

Fantasztikus munkabírása és szorgalma, tehetsége, hatalmas szakrális életművet hagyott hátra. Az életműve mégis széles skálájú és sokrétű, mert jobbnál-jobb és szebbnél szebb képeit őrzik jelentős múzeumok: a Nemzeti Galéria nem csak festményeket, táj és zsáner képeket, de érzékeny, gyönyörű krétarajzokat, portrékat és fényképeket is. Féltve őrzött

kincsként.

Alkotásai megtalálhatók megannyi neves külföldi múzeumban, képtárban is, pl. Pozsonyban, Leningrádban az Ermitázsban és több más helyen.

Vaksága éveiben hű társa, felesége *Guzmann Paula* segítségével szorul és ekkor kezd versírásba ismét, a középiskolai évek után.

Három kiadást ér meg verseskötete, amelynek első sorozata bőrkötésben jelent meg és ebből őriz Gyöngyvér és családja egy szép példányt.

Együtt érző és támogatói sokan vannak. Neves személyiségek, barátok, művész egyesületek. A feleség postatiszti állást vállal Promontoron, ma Budafok. Ebből biztosítja mindennapi életüket.

Közel 20 év vakság után 59 éves korában elhunyt. Kortársi méltatások így emlékeznek Mezei Józsefről:

„A nagyságot, mellyel Mezey József csodálatunkat méltán kiérdemelte, egyéniségében tüntette föl. Tiszta, feledhetetlen jellem, mélyen és nemesen érző szív ékesítették a csendes elvonultságában is kimagasló férfiút.(...) Mezey József élete a lelki erő oly magasztos példáját tünteti elénk, minőt emberi természetünk gyarlósága mellett csak ritkán csodálhatunk”.

„Alakja, élete, sorsa példa mindenki számára, küzdelmei erőt adnak a csüggedőnek

és reményt nyújtanak az elesetteknek, képei színt, versei szépséget varázsolnak lelkünkbe.” *Bartos Mihály*

Köszönet illeti Nagy Gyöngyvért, hogy egy újra megtalált *nemzeti értéket* adott az országnak, a világnak és nekünk. Innét üzenem nyomatékosan, hogy várom egy harmadik album megjelenését, mert ittled alatt is gazdagodott az életmű egy szép alkotással és ki tudja mennyi más művel?

Köszönöm, hogy lelki-szellemi munkatársad lehettem a kutatás folyamán és néha tevőleges is.

Nuridsány Mimi

Ayhan Gökhan

Madártávlati szemle kiegészítésekkel

„Ahhoz, hogy a legjobb helyre kerüljenek a versek, az egész életművet újra kellett gondolnom” – mondja *Széles Klára* irodalomtörténész, a tíz éve elhunyt

Lászlóffy Aladár kötetben publikálatlan verseiből összeállított, *A végtelen készenlét* című kiadvány szerkesztője. A könyv koncepciójáról és újdonságairól is beszélgettünk vele.

Régóta foglalkozik Lászlóffy Aladár költészetével. Emlékszik, mikor fedezte fel?

Egyetemista koromban figyeltem fel a kolozsvári irodalmi lapokban megjelent verseire, majd vettem a bátorságot, és levelet írtam neki. Ezzel vette kezdetét a szakmai kapcsolatunk, amely aztán a haláláig kitartott. Voltaképpen mindig is követtem ezt a páratlan életművet, Lászlóffyról több tucat tanulmányt és két könyvet is írtam, az egyik egy monográfia volt. Amikor 1998-ban Kossuth-díjas költőként a Digitális Irodalmi

Lászlóffy Aladár
Fotó forrása: PIM